

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 2

РІВНЕ 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 2

РІВНЕ 2018

УДК 81+82:811.11+811.13

ББК 81+83

S 90

S 90 **Studia Philologica** : зб. студент. наук. праць / редколегія:
О.В. Деменчук, О.В. Константінова, О.І. Павлова [та ін.]. – Рівне
: РДГУ, 2018. – Вип. 2. – 360 с.

Studia Philologica : The Collection of Students' Scientific Works
/ EB: O.V. Demenchuk, O.V. Konstantinova, O.I. Pavlova et al. – Rivne
: RSUH, 2018. – Issue 2. – 360 p.

У збірнику студентських наукових праць «Studia Philologica» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем сучасної філології: германського та романського мовознавства, зіставного мовознавства, лінгвістики тексту, термінознавства, перекладознавства, літературознавства.

The Collection of Students' Scientific Works «Studia Philologica» focuses on the topical issues of contemporary philology: Germanic and Romance Linguistics, Contrastive Linguistics, Text Linguistics, Terminology, Translation, and Literature Studies.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Константінова О.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Михайлова Є.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент.

Рекомендовано до друку вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(*протокол № 5 від 31.05.2018 р.*)

© Автори публікацій, 2018

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

ЗМІСТ

ГЕРМАНСЬКЕ ТА РОМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Аліфанова О.В.	Мовні засоби вираження заперечення	7
Винарчик М.П.	Le Portfolio européen des langues	12
Сабадош О.М.		
Гапонюк О.А.	Семантична структура зоонімічних фразеологічних одиниць у сучасній німецькій мові	17
Ковбасюк Н.С.	Семантичні характеристики фразеологічних одиниць із семантичним компонентом (денотативний аспект)	22
Максимюк Г.М.	Роль порівняння у мовній репрезентації картини світу	26
Маліжко П.Р.	Вербалізація концептуальної ознаки “привабливість” як складової концепту ФЕМІНІННІСТЬ	31
Миронова А.М.	Концептуальна ознака “розумовий потенціал” в англійській мові	37
Москалик Ю.В.	Особливості вживання інфінітиву в сучасній німецькій мові	42
Панасенко С.В.	Фразеологізми на позначення задоволення в англійській мові	48
Стецюк О.М.	Роль і місце російських запозичень у сучасній англійській мові	53
Толмачова К.М.	Посилена англіцизація сучасної французької мови як одна з її основних проблем	57
Щеулін В.В.	Лексичні засоби вербалізації концепту ВІЙНА в англійській мові	61

ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Бичков Л.О.	Фразеологічні аналоги з компонентом-орнітонімом в англійській та українській мовах	67
Лютікова Є.А.	Типологія компліменту: англо-українські паралелі	72

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Віннікова Д.С.	Стильові риси художньо-публіцистичного тексту соціально-критичного напрямку (фейлетон)	78
Газдун С.В.	Фонографічна стилізація мовленнєвих аномалій у романі Деніела Кіза “Flowers for Algernon”	82
Гошилик Н.С.	Лінгвостилістичні характеристики заголовків англійських статей на екологічну тематику (на матеріалі газети “The Guardian”)	87

Збірник студентських наукових праць
«STUDIA PHILOLOGICA»

Гошилик Н.С. Себій М.С.	Засоби вербалізації авторського концепту COMMON GROUND у політичному дискурсі прем'єр-міністра Канади Джастіна Трюдо	92
Гришина Є.А.	Функціонування модальних дієслів на позначення припущення: гендерний аспект	97
Гуляйгородська Р.Г.	Лінгвостилістична природа і стилістичні функції метафор та епітетів у повісті Рея Бредбері “Кульбабкове вино”	101
Кузнєцова М.В.	Особливості використання виражальних засобів мови в портретному описі героїв роману Е.М. Ремарка “Drei Kameraden”	108
Лавренюк І.М.	Реалізація мовленнєвої агресії в сучасному молодіжному дискурсі	112
Марченко Д.І.	Лексико-граматичні засоби реалізації мовленнєвого акту ‘згоди / незгоди’ в англomовному художньому дискурсі	117
Неліпович Г.О.	Функції фразеологічних одиниць на позначення інтелектуальних характеристик людини у публіцистичних текстах	124
Олексієнко Л.О.	Специфіка дослідження структурно-семантичних трансформацій у дискурсі сучасної англomовної реклами (на матеріалах американських друкованих видань)	128
Преступенко Д.Ю.	Англійські іменникові словосполучення на позначення ‘person’: лінгвальний аналіз	133
Приміч О.В.	Функціонально-стилістичні ознаки інтернет-комунікації	138
Саливончик К.В.	Структурно-семантичні особливості фразеологізмів із компонентом ‘багатий’ – ‘бідний’ (на основі економічних текстів сучасної англійської та німецької мов)	144
Смолько А.Р.	Мовні девіації у сучасній французькій пісні (на матеріалі творчості Stromae та Maître Gims)	149
Томах Ю.В.	Евфемізми як інструмент маніпуляції у ЗМІ	155
Фефелова К.Є.	Статус мовленнєвого акту подяки	160
Хомич К.П.	Прагматичні та функціональні особливості енігматичного тексту (на матеріалі французької мови)	165

ТЕРМІНОЗНАВСТВО

Кічула М.М.	Терміни екології: основні ознаки та вимоги	170
Кравчук А.О.	Англійська літературознавча термінологія: структурний аспект	175

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Алексєєва В.О.	Специфіка перекладу метафоричних термінів у науково-технічній літературі (на матеріалі наукової фантастики)	181
Антіпіна П.А.	Переклад речень із присудком у формі сталого виразу	184
Ахмедова Е.Д.	Особливості україномовного відтворення фонографічних стилізацій (на матеріалі роману Д. Кіза “Квіти для Елджернона”)	189
Білоус К.О.	Сленг як проблема перекладу кінотексту	194
Герасимова Н.І.	Відтворення образу самотності у тексті українськомовного перекладу алегоричної казки-притчі Антуана де Сент-Екзюпері “Маленький принц”	200
Дейнеко А.І.	Відображення національної картини світу в цілісному фразеологічному значенні	204
Кірея Г.І.	Особливості перекладу онімів (за твором Дж.Р.Р. Толкіна “Гобіт або Туди і Звідти”)	210
Колесник Ю.А.	Особливості україномовного відтворення лексичного нонсенсу (на матеріалі роману Дж. Джойса “Улісс”)	216
Кравчук А.Г.	Особливості перекладу реалій англійською в драмі-феєрії Лесі Українки “Лісова пісня”	221
Купрієнко Ю.В. Мірущенко Ю.В.	Лексичні труднощі перекладу англійських газетних заголовків українською мовою	226
Ларкіна К.В.	Функціонування безособових речень в англійській та українській науково-технічній літературі та особливості їх перекладу	231
Мак В.В.	Функціонально-стилістичні особливості перекладу англійськомовного політичного дискурсу	235
Макогон С.А.	Власні назви Дж. Р. Р. Толкіна в українських перекладах (на матеріалі роману-казки “The Hobbit, Or There And Back Again”)	241
Михлик І.О.	Відтворення діалектної лексики при перекладі англійськомовної художньої літератури українською мовою	246
Ольховська А.С. Скнипа С.Є.	Технологія “пам’ять перекладу” у структурі фахової підготовки майбутніх перекладачів	250
Панкова Є.В.	Аспекти дослідження перекладу термінологіки англійськомовної та україномовної терміносистеми сфери торгівлі	256
Петрова О.Є.	Стратегії англо-українського перекладу рекламних текстів	261
Петрусенко І.Є.	Жанрово-стилістичні проблеми перекладу науково-популярних текстів	267

Збірник студентських наукових праць
«STUDIA PHILOLOGICA»

Ряпалова А.О.	Особливості прагматичної та соціокультурної адаптації при перекладі художнього тексту	272
Свенцицька О.В.	Специфіка лінгвокультурологічного аспекту перекладу художнього тексту (на матеріалі роману О. Забужко “Музей покинутих секретів”)	278
Сухова А.В. Токар О.В.	Особливості перекладу англомовних бізнес-ідіом українською мовою	282
Татарчук А.Д.	Переклад комічного	288
Тригубчук М.В.	Відтворення гендерно-маркованих одиниць в українських перекладах творів художньої літератури	292
Цуп О.В.	Відображення емоційного стану протагоніста в українському перекладі роману Джона Фаулза “Колекціонер”	298
Черемісін М.В.	Стилістичні особливості метафори та її перекладу у романі Д. Брауна “Код да Вінчі”	303
Яковець О.В.	Особливості перекладу іноземних запозичень українською мовою в англомовних технічних текстах	307

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Бурлака І.С.	Вплив англійського готичного роману на творчість Айріс Мердок та Джона Фаулза	312
Васильєва О.Є.	Стилістичні особливості сучасної авторської казки (на матеріалі растаманської казки)	316
Голинець Ю.І.	Художня специфіка жанру історичного роману	321
Житинська Н.Ю.	Символ тварин у французьких легендах	327
Заєць А.О.	Творчість В. Вітмена у контексті розвитку популярної культури США ХІХ століття	332
Матіїв О.В.	Образ Музи у поетичній рецепції “П’ятірного грона нездоланих співців”	337
Федорів О.В.	Основні тенденції розвитку фантастичної прози у ХХ столітті	342
Чобанюк М.В.	Жанрова своєрідність роману Джона Фаулза “Колекціонер”	347

<i>ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ</i>	354
-------------------------------------	-----

трансформацій, зокрема синтаксичних та лексико-синтаксичних трансформацій, морфолого-граматичної заміни та вживання плеоназму.

Список використаних джерел

1. Антуан де Сент-Екзюпері. Маленький принц / Антуан де Сент-Екзюпері; пер. з фр. А. Жаловський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 79 с.
2. Белехова Л. І. Види мапування як лінгвокогнітивної операції формування новообразів (на матеріалі американської поезії) / Л. І. Белехова – С. 21–24. – Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/3744/1/Belekhova.pdf>.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К. : Либідь, 2001. – 448 с.
4. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. – М. : 2004. – 253 с.
5. Куньч З. Риторичний словник. — К. : Рідна мова, 1997. — 345 с.
6. Потєбня О. Естетика і поетика слова : збірник / Упоряд., вступ. ст., приміт. І.В. Іваньо, А.І. Колодної; Пер. А. Колодної. – К. : Мистецтво, 1985.
7. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. Очерки лингвистической теории перевода. – М.: Международные отношения, 1974. – 216 с.
8. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – П. : Довкілля-К, 2011. – 844 с.
9. Смушинська І.В. Фігури слова і сучасний дискурс // Мовні і концептуальні картини світу, випуск 29, 2010 рік. – С. 284-289.
10. Щепанська Х.А. Мовний образ, концепт, вербальний символ та їх функціонування в художньому тексті / Х. А. Щепанська // Лінгвістичні дослідження. – 2012. – Вип. 33. – С. 66–71. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/znphkhnpu_lingv_2012_33_14.pdf
11. Antoine de Saint-Exupéry. Le petit prince / Antoine de Saint-Exupéry. – Paris : Folio Junior, 1998. – 98 p.

Дейнеко А.І.

Рівненський державний гуманітарний університет

ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ В ЦІЛІСНОМУ ФРАЗЕОЛОГІЧНОМУ ЗНАЧЕННІ

Анотація. Статтю присвячено відображенню національної картини світу у фразеологічному складі мови, який яскраво виражає національне світосприйняття, національну культуру, ментальність етносу, побут, звичаї та

традиції. Фразеологізми описано як мовні знаки, які втілюють національну культуру в мові. У статті розглянуто особливості та способи перекладу фразеологічних одиниць, визначено лінгвокультурологічний аспект перекладу.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, лінгвокультурологічний аспект, національна картина світу, мовна картина світу.

Annotation. The article is devoted to the reflection of the national picture of the world and linguistic picture in phraseology of language, which brightly expresses national perception of the world, national culture, mentality of nation, way of life, consuetudes and traditions. Phraseologisms are considered as linguistic signs that represent the national culture in the language. The article deals with the peculiarities and ways of translation of phraseological units and defines linguo-cultural aspect of translation of phraseological units.

Key words: phraseological units, linguo-cultural aspect, national picture of the world, linguistic picture of the world.

Постановка проблеми. Вивчення лінгвокультурологічного аспекту фразеології пов'язане з загальною проблемою взаємозв'язку, взаємовпливу та взаємодії мови і культури. Філософські аспекти цієї проблеми, закладені В. фон Гумбольдтом, О.О.Потебнею, Е.Сепіром, підготували ґрунт для появи лінгвокраїнознавчої теорії слова і низки досліджень культурного компонента значення слова. Лінгвокраїнознавча орієнтація у фразеології зумовила підвищений інтерес дослідників до вивчення національно-культурної специфіки фразеологізмів, зокрема до виокремлення національно-культурного, або культурологічного компонента як складової значення мовних одиниць взагалі та фразеологічних одиниць зокрема. Такі дослідження сприяли формуванню наприкінці ХХ століття самостійного напрямку в лінгвістиці – лінгвокультурології, предметом якої є і безеквівалентна лексика, і фразеологічний фонд мови [4, с. 97].

Однією з цілей лінгвокультурологічних досліджень слід виокремити вивчення відображення національної картини світу у мові, тобто в мовній картині світу. Лінгвокультурологія досліджує, передусім, зв'язок фразеологічних одиниць з культурою народу. Фразеологізми постають національно-специфічними одиницями мови, що передають з покоління в покоління культурний фонд народу, саме тому дослідження національно-культурного компоненту як складової семантики фразеологічних одиниць належить до найактуальніших питань у вивченні національної картини світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні десятиліття лінгвісти все частіше звертаються до досліджень фразеологічних одиниць з національно-культурної точки зору, що дозволяє проаналізувати, з одного боку, найрізноманітніші системні зв'язки в мові, а з іншого – виявити особливості культур носіїв досліджуваної мови, щоб розкрити загальні та специфічні

характеристики національних особливостей. Указаній проблематиці свої праці присвятили зарубіжні вчені (Л. І. Гришаєва, В. І. Карасик, Г. В. Колшанський, В.М. Телія, Р. Х. Хайрулліна, J. Link, L. Weisgerber та ін.) та вітчизняні дослідники (О.П. Пророченко, В.І. Гаврись, І.О. Голубовська, В.В. Жайворонко, С.Я. Єрмоленко, Л.А. Лисиченко, та ін.). Проте недостатньо вивченими лишаються на сьогодні способи формування, збереженні і передачі національно-культурної інформації, чинники, що зумовили національну своєрідність фразеологізмів, що й визначає **актуальність** дослідження.

Мета пропонованої розвідки полягає у встановлення чинників, що зумовили національну своєрідність фразеологізмів та врахування міжкультурного аспекту при перекладі німецьких фразеологізмів (далі – ФО). Для досягнення поставленої мети потрібно розв'язати наступні **завдання**: окреслити специфіку відображення національної картини світу у цілісному значенні досліджуваних ФО; визначити фрагменти картини світу, що зумовили національну своєрідність фразеологізмів.

Виклад основного матеріалу. Фразеологія будь-якої мови – це найцінніша лінгвістична спадщина, у якій відбивається бачення світу, національна культура, звичаї і вірування, фантазія й історія народу, що говорить на ньому. Фразеологізм – це вислів, у якому завжди присутній менталітет нації, її світосприйняття, її культури – її обличчя. Мова – особливий код менталітету, механізми і закономірності кодування і дешифровки якого передаються від покоління до покоління [1]. Досвід історичного, культурного, духовно-морального розвитку нації кодується системою концептів, що складають фразеологічні одиниці. Вони відображають особливості будь-якої національної мови і таким чином віддзеркалюють душу та своєрідність нації чи конкретного народу.

Думку про те, що мова й культура взаємодіють, було висловлено В. Гумбольдтом ще на початку ХІХ століття. Ідеї В. Гумбольдта продовжили Е. Сепір та Б. Уорф, які вважали, що мова творить національну картину світу, від якої залежить не лише мислення народу, але і його світогляд. НКС кожного етносу, відображаючись у мовній картині світу, визначає різну духовну й культурну своєрідність колективу мовців.

Різні умови проживання етносів, соціально-історичні, культурні фактори, які відрізняють один народ від іншого, є об'єктивним підґрунтям для становлення національної картини світу, яка постає сукупністю концептів, що є основою національного мислення. Національна система концептів містить як одиниці, зафіксовані в мовних знаках, так і такі, що не виражені засобами національної мови, але існують в національній концептосфері та забезпечують національне мислення. У процесі діяльності в людській свідомості відбувається утвердження певних понять, які відображають вагомі властивості предмета, поняття, вони, у свою чергу, матеріалізуються у мові.

Професор І.О. Голубовська визначає національну картину світу (далі – НКС) як “виражене етносом засобами певної мови світовідчуття і світорозуміння, вербалізовану інтерпретацію мовним соціумом навколишнього світу і себе самого в цьому світі” [2, с. 6].

Кожен етнос формує НКС, пристосовуючись до тих умов життя, які йому диктують природні та соціальні умови. Людина намагається впорядкувати все, що її оточує, створюючи таким чином особливу, відмінну від інших НКС, яка зазнає змін під впливом історичних, суспільних, економічних та інших чинників, відповідаючи вимогам часу, потребам суспільства. Зміна НКС відображається в мовній картині світу. На нашу думку, мовна картина світу – це система уявлень про світ, які, проходячи крізь людське пізнання, стають ментальними конструкціями, віддзеркаленими на всіх рівнях мовної системи, і можуть бути передані іншим членам спільноти засобами національної мови.

Різні типи фразеологізмів, на що указувала В.М. Теля, по-різному відображають культуру [4, с. 11]. Найпростіше пояснити культурний аспект тих фразеологізмів, у значенні яких велику роль відіграє денотативний компонент. Проте у більшості фразеологізмів культурна інформація має іншу прикріпленість. Сюди відносяться образно-емотивні за своєю суттю фразеологізми, тобто такі, у значенні яких лежить образна основа. Внутрішня форма фразеологічних одиниць містить основну інформацію, пов'язану з культурою. У самому формуванні фразеологізмів, тобто у відборі образів прослідковується їх зв'язок з культурно-національними стереотипами і еталонами. Ця інформація потім відображається у конотаціях. Конотативне значення виконує образно-експресивну функцію, фіксуючи спеціально для певного етносу поняття (відображення істотних властивостей, зв'язків, відношень предметів і явищ), відбиваючи й оцінюючи таким чином національну картину світу.

Фразеологічне значення передає національно-культурну інформацію (далі – НКІ), тобто інформацію про культуру в межах етносу. Більша частина ФО сучасної німецької мови створена народом. Тому більшість німецьких ФО передають НКІ – інформацію про матеріальні й духовні цінності народу [2, с. 16].

НКІ в семантиці ФО може бути пов'язана з прадавніми пластами культури – віруваннями, традиціями, звичаями, промислами, ремеслами тощо. ФО передають НКІ, яка представляє собою накопичений віками народний досвід, пов'язаний із стародавніми духовними і матеріальними цінностями, основою культури етносу. Наприклад: вірування: *mit St. Florian reden* – (розм.) підпалити щось, (досл.) розмовляти зі Св. Флоріаном (Св. Флорія вважається покровителем пожежників); звичаї, традиції: *geschmückt sein wie ein Pfingstochse* – (розм., фам., зневажл.) бути одягнутим без смаку, (досл.) бути прикрашеним як бичок на Трійцю (ФО походить від традиції наряджати корів вінками під час першого вигону стада на пасовисько, що припадає на перший день Трійці).

Часто у ФО відображається наступні фрагменти національної картини світу: ритуали, обряди, звичаї, забобони, казки, які мають народний характер, наприклад: *am Hungertuch / Palmtuch nagen* – (розм.) затягнути пасок, бути бідним / голодним (ФО виникла \approx 1000 року н.е., коли в країнах Європи під час посту на вівар у церкві вішали хустки.); *das Abendmahl auf etw. nehmen* – побожитися в ч.-н. (ФО походить від традиції проводити суд божий); *der Sandmann kommt* – спати хочеться (Sandmann – продавець піску – казкова істота, яка, насипаючи в очі пісок, занурює в сон). Відображенням народного світогляду є народна культура, наприклад: *wie Matz von Dresden* – (розм.) як дрезденський телепень (кажуть про людину, яка сидить навпочіпки – в положенні, що нагадує кам'яну скульптуру біля старого мосту через р. Ельба в Дрездені), іграшки, ігри, розваги, наприклад: *der Hampelmann sein* – (розм.) бути безхарактерним (ФО виникла на основі образу національної іграшки Hampelmann, яка рухалась, коли її смикали за мотузки); *bei jemandem einen Stein im Brett haben* – (розм.) симпатизувати к.-н. (ФО виникла на основі гри Puffspiel/ Tricktrack).

У ході історичного розвитку суспільства утворилися фрагменти НКС, які слугують поштовхом для виникнення сучасних сталих одиниць (політика, економіка, спорт, техніка тощо). Ми вважаємо, що ФО, пов'язані з указаними фрагментами НКС, можуть передавати НКІ, володіти національно-культурною семантикою, якщо компонентом таких ФО виступають імена політиків, видатних людей, артефакти. Наприклад, ФО, що відображають політичне життя: *Er ist kein Bismark* – хорошим політиком його не назвеш, він не Бісмарк. ФО пов'язана з іменем Отто фон Бісмарка, першим канцлером Німеччини (1847-1888 рр.), який прославився як політик; *Marx ist die Theorie, Murks ist die Praxis!* – Маркс у теорії, а на практиці – вкрасти! ФО пов'язана з пропагованою К. Марксом ідеологією.

Варто зазначити, що фразеологічні одиниці німецької мови з національно-культурною семантикою можна поділити на дві великі групи:

1. ФО, які відображають факти, побут, культуру, історичні події, явища, ситуації, артефакти (вони не мають прямих відповідників у національних культурах інших країн), наприклад:

Bei jmdm. in der Kreide stehen – 1. (сильно) заборгувати кому-небудь, бути належним кому-небудь; 2. (перен.) бути в боргу перед ким-небудь. Фразеологізм нагадує про звичай власників невеликих пивних ресторанчиків, записувати крейдою на дошці скільки той чи інший відвідувач випив за вечір кухлів пива і скільки він заборгував. Цей звичай ліг в основу фразеологізму.

Einen Korb bekommen, jmdm. einen Korb geben - 1. одержувати відмовлення; дати відмовлення нареченому; 2. (букв.) одержати кошик, дати кому-небудь кошик. Даний фразеологізм звертається до старого звичаю спускати з вікна нареченого, якому хочуть відмовити, дати кошик з поганим

дном, через який наречений обов'язково повинен був провалитися, якщо б його стали підтягувати наверх у цьому кошику. У XVII-XVIII століттях цей звичай трохи змінився: наречена просто посилала небажаному нареченому кошик без дна. У сучасній німецькій мові вираз вживається в самому широкому значенні: “відмовити кому-небудь”, “відмовитися від чого-небудь”.

2. ФО, які відображають назви рослин та тварин:

das nenne ich Schwein (це – щастя всіх); *Schwein haben* (мати успіх).

Так, наприклад: свинарство з давніх-давен є найдавнішим видом тваринництва на західній території Німеччини. Свиня (*das Schwein*) вважається в Німеччині символом багатства та добробуту.

Національно-культурна своєрідність мови включає компонент, який притаманний одній мові і не зустрічається в жодній іншій. Фразеологічні одиниці, в семантиці яких є національно-культурний компонент, дозволяють пролити світло на зв'язок культурно-національної своєрідності фразеологізмів з характерними особливостями світобачення носіїв мови, визначають роль та місце фразеології в формуванні та відображенні культурної самосвідомості народу.

З усього вищезгаданого можна зробити **висновки**, що ФО – код національної культури, що відображає систему ціннісних норм етносу і передає з покоління в покоління етнокультурну інформацію. Національно-культурний компонент у структурі ФО репрезентує народні образи, символи, стереотипи, які виступають одиницями національно-культурної інформації. Присутність його забезпечує національно-культурний характер цілісному значенню ФО сучасної німецької мови.

Дослідження має **перспективи розвитку**. Перспективним вбачається вивчення засобів перекладу ФО зі збереженням їх національно-культурного компонента та особливостей функціонування ФО в контексті міжкультурної комунікації.

Список використаних джерел

1. Виноградов В. В. Об основных типах фразеологических единиц в русском языке / В. В. Виноградов. – Избранные труды. Лексикология и лексикография. – М., 1977. – С. 140-161.

2. Голубовська І. О. Етноспецифічні константи мовної свідомості : автореф. дис... д-ра філол. наук: 10.02.15 / І.О. Голубовська : Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2004. – 38 с.

3. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Р. П. Зорівчак. – Львів : Вища школа, 1983. – 172 с.

4. Телия В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В. Н. Телия. – М. : Школа “Языки русской культуры”, 1996. – 288 с.

5. Чернишенко І. А. Фактори формування національних мовних картин світу / І. А. Чернишенко // Вісник Житомирського держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2007. – Вип. 32. – 162 с.

6. Lüger H. Satzwertige Phraseologismen. Eine pragmalinguistische Untersuchung / H. Lüger. – Wien : Edition Praesens, 1999. – 310 с.

Кірея Г.І.

Рівненський державний гуманітарний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОНІМІВ (за твором ДЖ.Р.Р. Толкіна “Гобіт, або Туди і Звідти”)

Анотація. Проаналізовано особливості перекладу літературно-художніх онімів у повісті Дж. Р. Р. Толкіна “Гобіт, або Туди і Звідти”, зокрема досліджено використані перекладачем способи перекладу задля адекватного відтворення онімів українською мовою із урахуванням семантики та стилістичного забарвлення як важливих показників ідіостилію письменника.

Ключові слова: онім, антропонім, антропонімічна система, семантика антропоніма, літературно-художній антропонім.

Annotation. Peculiarities of translation of literary anthroponyms in J. R. R. Tolkien’s novel “Hobbit, or There and Back Again” are analyzed, in particular, are studied the methods used by the translator to adequately render the onyms’ semantics and stylistic coloring into Ukrainian as important indicators of writer’s individual style.

Key words: onym, anthroponym, anthroponymic system, anthroponym semantics, literary anthroponym

Форма, звуковий склад, структура антропонімів, що використовуються у творах художньої літератури, збігаються із традиційними моделями антропонімів реальної дійсності. Водночас літературні імена мають власні особливості, адже крім найменування персонажів, у силу своєї “фонетичної, семантичної, та морфологічної вмотивованості” [6, с. 43], вони ще й характеризують героїв. Це – найважливіша роль, яку виконують власні імена у художньому тексті. У зв’язку із вказаним, необхідно відзначити факт стилістичної вмотивованості літературних імен, котру перекладач повинен зберегти у вихідному творі. Академік В. Виноградов стверджував: “Питання про добір імен, прізвищ, прізвиськ у художній літературі, про їхню структурну своєрідність у різних жанрах і стилях, про їхні образні та характеристичні функції – велика й складна тема стилістики художньої літератури” [2, с. 38]. Прізвища, імена, найменування, використані стилістично правильно та чітко, забезпечують досягнення поставленої автором мети та загального духу

УДК 81+82:811.11+811.13
ББК 81+83

Наукове видання

STUDIA PHILOLOGICA

Збірник
студентських наукових праць

ВИПУСК 2

The Collection of Students' Scientific Works

ISSUE 2

Формат 60x84^{1/16}.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. др. арк. 22,4. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: "ПараГраф+"
м. Рівне, 33028, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8
тел.: (0362) 26-49-27